

Tma, to je cenné zboží. Chraňme ji, zní z Beskyd

Míst, kde je v noci opravdová tma, ubývá. Vadí to rostlinám, zvířatům i lidem. V Beskydech pravou tmou znají. Na území, kde ji zažijete, vznikla **Beskydská oblast tmavé oblohy**. Má přimět lidi vážit si tmy.

Cedulka na stěně jedné z hospodářských budov JZD ve Starých Hamrech zčásti, ač nechtě, vystihuje podstatu Beskydské oblasti tmavé oblohy.

„Manipulace s otevřeným světlem zakázána,“ přečtete si tu. „JZD u nás funguje už déle než sto let a ta cedulka upozorňovala naše předchůdce, aby do seníku nechodili se zapálenou svíčkou nebo třeba lucernou,“ vysvětluje předseda JZD Staré Hamry Petr Šimeček.

Zakladatelé Beskydské oblasti tmavé oblohy, která od včerejška na česko-slovenském pomezí označuje území se skutečně temným a často hvězdami zářícím nočním nebem, rovněž upozorňují na to, aby lidé zbytečně nemanipulovali s otevřeným světlem.

Ale nemění přitom ani tak na obyvatele Beskyd jako spíš na lidi ve městech. Ta totiž v posledních letech stále víc zaplavuje takzvaný světelný smog.

O co se jedná? „Je to světlo, které vyrobíme a pak ho zbytečně a nevhodně vypouštíme do špatných směrů. Ono se rozptýluje v ovzduší, vytváří oranžovou zář nad městy a nebe je jeho vlivem světlejší,“ říká místopředseda České astronomické společnosti Pavel Suchan. Světelné znečištění přitom negativně působí na biorytmus všech živých organismů včetně člověka, které tmu potřebují k efektivnímu spánku a životu.

„Negativní vliv světelného zne-

čištění se podepisuje třeba na ptácích. Ti vlivem nadměrného osvětlení správně nerozpoznávají, kdy přichází jaro, a hnízdí dřív, než mají k dispozici potravu,“ zmiňuje šéf Správy CHKO Beskydy František Jaskula a jmenuje i některé další příklady negativního působení světelného smogu. Dokáže třeba zlepšit podmínky pro predátory, například pro kuny, které pak napadají hnízda ptáků.

Upozornit veřejnost na vzrůstající problém světelného smogu, to je jeden z hlavních důvodů vzniku Beskydské oblasti tmavé oblohy.

Ale zdaleka to není jediný důvod. Tím dalším by mohla být i snaha přitáhnout do Beskyd nové návštěvníky toužící po zážitku v podobě nočního nebo plného hvězdného nebe.

A že je na co se dívat! Na mnoha místech Beskyd totiž v noci spatříte nad hlavou za dobré viditelnosti až dva tisíce hvězd, mléčnou dráhu, ale třeba také polární záři.

I ta je zde – jak potvrzuje iniciátor vzniku Beskydské oblasti tmavé oblohy Jan Kondziolka – občas patrná. „Polární záře bude v souvislosti s narůstající sluneční aktivitou v nejbližších dvou třech letech čím dál častější. K tomu, abychom ji mohli vidět, ale potřebujeme co největší tmu, takovou, jaká je právě v Beskydech,“ říká Jan Kondziolka, jenž je členem České astronomické společnosti.

A podle jeho slov je na noční obloze nad Beskydami patrný například i další zvláštní jev, takzvaný zodiakální neboli zvířetníkové svět-

Patronka Meteoroložka Alena Zárybnická se stala patronkou Beskydské oblasti tmavé oblohy. U příležitosti jejího založení včera rozlévala slivovici. Foto: Alexandr Satínský, MAFRA

Negativní vliv světelného znečištění se podepisuje třeba na ptácích. Ti správně nerozpoznávají, kdy přichází jaro, a hnízdí dřív, než mají k dispozici potravu.

lo. To je nejvíc patrné v době jarní a podzimní rovnodennosti, tedy i v těchto dnech. „Je to mlhavý pás podobný Mléčné dráze, který vystupuje z obzoru. Jedná se o Sluncem osvětlený meziplanetární prach,“ říká Jan Kondziolka.

Vznik Beskydské oblasti tmavé

oblohy, na jejíž vytvoření iniciátoři získali mimo jiné i dotaci z Nadace O2, vítají starostové dvanácti obcí, na jejichž území se temná „rezervace“ nachází. „Vytvoření oblasti vítáme, protože patříme mezi lidi, kteří mají rádi v noci tmu,“ uvádí například starosta Starých Hamer

FAKTA

Komu škodí světelný smog

■ Světelné znečištění negativně působí na všechny živé organismy včetně lidí. Právě vlivem tmy se totiž v lidském těle vytváří například jeden z nejdůležitějších antioxidantů – melatonin. Pokud v těle chybí, může to znamenat vyšší riziko vzniku vážných chorob.

■ Světelný smog vadí astronomům. Ti kvůli němu nemohou kvalitně pozorovat hvězdné nebe. Zcela temné noční nebe už přitom v Evropě nenajdete. Světelné znečištění je totiž viditelné třeba i dvě stě kilometrů daleko.

■ Špatně řešené pouliční osvětlení a osvětlení okolních staveb může nebezpečně oslňovat řidiče i chodce. Ideální veřejné osvětlení je v horní části zcloněno a minimalizuje unikání světla do míst, jež nasvětlena být nemají.

Jan Klepáč a dodává, že v jeho obci opatření chránící tmu udělali už před časem: v době od půlnoci do půl čtvrté vypínají veřejné osvětlení. Také předseda JZD Petr Šimeček má rád tmu. „Nevím, jak vám, ale mně se v noci ve tmě dívá lépe,“ podotýká. **Markéta Radová**

Fórum čtenářů

výběr z dopisů, redakčně kráceno

Vaše názory nás zajímají
Pište na adresu Puchmajerova 1, Moravská Ostrava 702 00 nebo na e-mail: redova@mfdnes.cz

Hala by mohla stát místo Bauhausu

» ad Nová hala bývalý Kotasův stadion nenahradí

Posílám tip na halu. Mohla by stát na místě Bauhausu. Je tam velké parkoviště a na místě stadionu J. Kotase může být park, který by se dal propojit s halou.
Petr Janoš

Ta lokalita má už svou tradici

Míčovna na místě bývalého zimáku je určitě skvělá myšlenka. Myslí si, že na území Ostravy se nenajde vhodnější lokalita již pro svou tradici.

V osmdesátých letech se na starý Kotas vměstnalo více než 12 000 diváků, nebylo sice tolik aut, ale autobusy, tramvaje a trolejbusy tuto masu spolehlivě rozvezly.

Jaká je podle primátora dopravní obslužnost v místě bývalého návrhu nového stadionu ve Svinově? Jedna linka autobusu číslo 45 jedoucí hlavně v době špičky!

Míčovna u Vistry je absolutní nesmysl. Kdo tam bude cestovat kolem ubytování bez strachu o své zdraví, peníze a sportovní potřeby chodit? O čtyři zastávky tramvají dále je skvělá nová hala. Jaké je její vytížení?
Jiří Šnejdar

Míčovna... Proč vůbec stavět další?

Míčovna? Nač další? Vždyť jedna je na konci Kamenského sadů u budovy Hutních staveb v ulici Hrušovská. Další hala byla postavena na Dubině. V Porubě Sareza...

Tak proč další halu? Všechny haly v Ostravě jsou prodělané, jejich provoz dotuje město. Tak ještě větší ztrátu?

A když budou potřebovat tu největší, pakul, dnes zvaný ČEZ Aréna, ta je také prodělaná...

Nemyslím si, že do hal chodí nějak moc diváků. I na hokej Vítkovic je poloprázdno...

Podívejte se, přijde 4 500 diváků a kapacita je 10 000 diváků, tak o co jde...
z redakční pošty

DNES

moravskoslezský

Adresa
Puchmajerova 1
702 00
Moravská Ostrava

Regionální redakce

vedoucí:

David Štverka
tel. redakce: 558 959 111
fax: 558 959 222
» redova@mfdnes.cz
Frýdek-Místek 558 959 232
Opava 558 959 224
Bruntál 558 959 238
Ostrava 558 959 231 a 238
Karviná 558 959 230
Sport 558 959 228 a 229

Reklamacje doručování:

225 555 566

Regionální distribuce

vedoucí:

Jan Pavlek
tel.: 725 120 341
» distribuceos@mafra.cz
Inspektor prodejní sítě:

Pavel Holuša
mobil: 602 271 104
» inspektoros@mafra.cz

Regionální inzerce

vedoucí:

Eva Hanousková
tel.: 558 959 316, 317
fax: 558 959 333
» inzerceos@mafra.cz

E-mail podle vzoru jmeno.prijmeni@mfdnes.cz, @mafra.cz

PŘEDPLATNÉ: 225 555 566

INZERCE

Koupím

Knihy, LP, pohledy, plakáty. T: 603 469 105

Knihy a časopisy

Koupím i LP, pohledy, plakáty. T: 603469105

Vaším objektivem

Fotografie uživatelů serveru rajce.net

Masopust

Tradiční veselí si užili také návštěvníci Slezskoostrovského hradu poslední únorový víkend. Nechyběly ani maškary nebo ukázky řemesel.

3x foto: tylinek.rajce.net

Letec i žena z disentu. Studenti točili portréty lidí, jimž život zkřížily dějiny

OPAVA (žah) V říjnu se připravovaly materiály, v listopadu a prosinci se natáčelo, stříhalo a mixovalo. Výsledkem je pět dokumentů o osobnostech, které se ve vypjatých okamžicích moderních dějin dokázaly postavit na stranu humanismu a demokracie proti totalitě a teroru. Studenti Slezské univerzity natočili sérii filmových snímků nazvanou Dějiny na vlastní kůži.

„Dokumenty představují výrazné osobnosti, do jejichž životů výrazně zasáhly dějinné události. Dá se tedy říci, že historii zažili skutečně na vlastní kůži. Sdílením jejich mnohdy pohnutých osudů prostřednictvím dokumentárních portrétů pak mohou zásadní historické okamžiky na vlastní kůži prožít i žáci základních a studentů středních škol,“ popsala vedoucí oddělení audiovizuální tvorby Slezské univerzity Monika Horskáková.

V dokumentech se diváci seznámí s životním příběhem leteckého mechanika australské bombardovací perutě Milana Trunkáta. Na odsun sudetských Němců zavzpomínají pamětnice Liselote Židová, Marlene Wetzel Hackspacher a Helga Heller. Bývalý mukl František Zahradka detailně popíše peklo uranových pracovních táborů. Petruška Šustrová a Jiřina Šiklová jsou ústředními postavami snímků o roli žen v disentu. A zakladatel Občanského fóra novinář Jan Urban se ohlédne za listopadem 1989 a polistopadovým vývojem.

Před kamerou
Bývalý politický vězeň František Zahradka je hrdinou jednoho z dokumentů. Foto: Archiv

Vystoupení pamětníků v dokumentech nemá splňovat výklad konkrétního historického tématu, ale zaměřuje se na každodennost. „Snímky ukazují dobu, která byla. Šlo nám i o atmosféru, jak to tehdy prožívali,“ uvedl jeden z tvůrců student Jiří Vávra. Realizační štáb

vznikl spojením studentů a profesionálů. Studenti si zkusili práci na dokumentu, profesionálové využili jejich nápady a myšlenky. Za vznikem výukového kompletu stojí ostravské občanské sdružení PANT, které se věnuje zpřístupnění moderních dějin školákům, studentům i široké veřejnosti. „Snímky jsou prostorem, kde se žáci a studenti mohou dobové atmosféře a konkrétnímu zážitku pamětníka výrazně přiblížit a vnímat historii vlastním prožitkem,“ říká člen sdružení a šéfredaktor portálu Moderní-dejiny.cz Jiří Sovadina. Dodává, že právě pro dosažení co nejvyšší míry formální přitažlivosti snímků k natáčení přizvali studenty Slezské univerzity.